

Krystyna Kozłowska
IKNIBO
Warszawa-Województwo

**O DZIAŁALNOŚCI
PEDAGOGÓW SZKOLNYCH
W BYŁYM
WOJEWÓDZTWIE WARSZAWSKIM**

(Wypowiedź w dyskusji)

Po zapoznaniu się z szeregiem referatów oraz doniesieniami z badań chciałabym przedstawić kilka uwag o pracy pedagogów szkolnych na przykładzie byłego województwa warszawskiego.

W roku szkolnym 1973/74 w pięciu szkołach naszego województwa wprowadzono tytułem eksperymentu etat pedagoga szkolnego. W kwietniu 1974 r. Instytut nasz podjął badania nad działalnością opiekuńczo-wychowawczą pedagoga.

Przeprowadzono wywiady z dyrektorami szkół, w których pracował pedagog, z pedagogami szkolnymi oraz z wychowawcami klas. Podczas wywiadów tak sformułowano pytania, aby z trzech źródeł otrzymać informacje dotyczące następujących zagadnień:

Jaki jest aktualny zakres czynności pedagoga szkolnego?

Jak oceniana jest praca pedagoga szkolnego z punktu widzenia korzyści szkoły i ucznia?

Co utrudnia pracę pedagogom szkolnym?

Na podstawie analizy zebranego materiału stwierdzono, iż zakres czynności poszczególnych pedagogów ustalono w dyskusji z dyrektorem szkoły na podstawie zadań wynikających ze specyfiki i potrzeb danej szkoły.

Niezależnie od realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych pedagodzy wykonywali szereg innych prac zleconych przez dyrekcję szkoły i Wydział Oświaty.

Dyrektorzy i wychowawcy klas oceniając roczną działalność pedagogów podkreślali, iż pedagog:

- pomaga dyrekcji w planowaniu i realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych;
- pomaga wychowawcom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- zapobiega i likwiduje wiele konfliktów na terenie szkoły;
- umożliwia lepsze poznanie środowiska rodzinnego ucznia;
- otacza opieką uczniów pozbawionych opieki domowej.

Ponadto zmniejszona została na terenie szkoły liczba przypadków wchodzenia uczniów w kolizję z prawem.

W ocenie własnej pracy pedagogicy zwracali uwagę, że w pierwszym roku swojej działalności główny nacisk położyli na rozpoznanie środowiska rodzinnego ucznia poprzez wywiady środowiskowe, rozmowy z wychowawcami, jak również kontakty indywidualne z uczniami i rodzicami. Do osiągnięć swoich zaliczyli:

- lepszą organizację pracy opiekuńczo-wychowawczej na terenie szkoły;
- zabezpieczenie opieki dzieciom zaniedbanym;
- zdobycie zaufania uczniów;
- zmianę stosunku do nauki przez kilku uczniów sprawiających poważne trudności wychowawcze.

Ponadto pedagogicy zwrócili uwagę na obciążanie ich pracami nie związanymi z realizacją głównego zadania, jakim jest organizacja i koordynacja działalności szkoły w zakresie pomocy i opieki wychowawczej nad dzieckiem oraz podnoszenie poziomu kultury pedagogicznej rodziców. Prace te, zdaniem pedagogów, wynikają z braku określonego zakresu czynności.

Najczęściej obejmują one:

- zastępstwa na lekcjach;
- załatwianie spraw porządkowych na terenie szkoły;
- współdziałanie w organizowaniu uroczystości szkolnych.

W roku szkolnym 1974/75 w szkołach byłego województwa warszawskiego pracowało 35 pedagogów.

W tym: 18 z wykształceniem pedagogicznym magisterskim,

4 aktualnie studiuje pedagogikę,

13 ma ukończony SN i długoletnią praktykę pedagogiczną.

Biorąc pod uwagę potrzeby pedagogów, Instytut nasz na zlecenie Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego opracował projekt wytycznych w sprawie działalności pedagogów szkolnych. Równocześnie nawiązano współpracę z Poradnią Wychowawczo-Zawodową w Pruszkowie. W ramach tej współpracy wykorzystano dorobek i doświadczenie pracowników Poradni, dyrektora mgr St. Wojtala i pedagoga mgr Z. Wojtala, którzy opracowali materiały pomocnicze dla pedagogów.

Projekt wytycznych, jak i materiały pomocnicze po zatwierdzeniu przez Urząd Wojewódzki KOSW zostały przekazane pedagogom do realizacji.

Na dwu konferencjach szkoleniowych zorganizowanych przez KOSW przy współudziale IKNIBO Warszawa-Województwo przedstawiono i przedyskutowano opracowane materiały.

W czasie wymiany doświadczeń pedagogicy zwracali uwagę na trudności w swojej pracy, które w wielu przypadkach wynikają z tego, iż żąda się od nich wyręczenia wychowawców w załatwianiu bieżących spraw wychowawczych na terenie klasy i szkoły, co jest chyba dużym nieporozumieniem. Ponadto brak zrozumienia istoty pracy pedagoga doprowadza do tego, że zmuszeni są do przebywania na terenie szkoły w przeciągu całego swojego czasu pracy w związku z czym nie mają możliwości współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi w rejonie szkoły, a także z placówkami specjalistycznymi.

Dotkliwie też odczuwają brak pomieszczenia do własnej dyspozycji, w którym mogliby gromadzić materiały i pomoce niezbędne do wykonywania swojej pracy.

Przedstawione tu uwagi o pracy pedagogów sformułowane są na podstawie doświadczeń pedagogów byłego województwa warszawskiego.

Zakład Kształcenia Pedagogicznego naszego Instytutu kontynuuje badania nad działalnością pedagogów. Celem tych badań jest opracowanie wniosków odnośnie modelu pedagoga szkolnego oraz ukazanie wyników zmian zachodzących w procesie dydaktyczno-wychowawczym szkoły pod wpływem jego działalności.